

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 16ης Ιανουαρίου 2019*

«Προδικαστική παραπομπή – Πρόσβαση στη δραστηριότητα των ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος – Οδηγία 2009/110/ΕΚ – Άρθρο 5, παράγραφοι 2 και 3 – Κανόνες περί των ιδίων κεφαλαίων – Απαιτούμενα ίδια κεφάλαια για την άσκηση δραστηριοτήτων οι οποίες έχουν σχέση με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος – Έννοια της “δραστηριότητας η οποία έχει σχέση με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος” – Έκδοση του ηλεκτρονικού χρήματος, υπέρ του πωλητή, στην ονομαστική αξία του ληφθέντος χρηματικού ποσού»

Στην υπόθεση C-389/17,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Lietuvos vyriausybės administracinis teismas (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της Λιθουανίας) με απόφαση της 21ης Ιουνίου 2017, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 29 Ιουνίου 2017, στο πλαίσιο της δίκης

«Paysera LT» UAB, πρώην «EVP International» UAB,

παρισταμένης της:

Lietuvos bankas,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Silva de Lapuerta, Αντιπρόεδρο, προεδρεύουσα του πρώτου τμήματος, J.-C. Bonichot, E. Regan (εισηγητή), C. G. Fernlund και S. Rodin, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Wathelet

γραμματέας: M. Aleksejeva, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ’ ακροατηρίου συζήτησεως της 27ης Ιουνίου 2018,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Λιθουανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις R. Krasuckaitė, G. Taluntytė και V. Vasiliauskienė καθώς και από τον D. Kriaučiūnas,
- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις E. Τσερέπα-Lacombe και A. Steiblytė,

* Γλώσσα διαδικασίας: η λιθουανική.

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 4ης Οκτωβρίου 2018,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 2, και του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2009/110/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για την ανάληψη, άσκηση και προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος, την τροποποίηση των οδηγιών 2005/60/ΕΚ και 2006/48/ΕΚ και την κατάργηση της οδηγίας 2000/46/ΕΚ (ΕΕ 2009, L 267, σ. 7).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαδικασίας που κίνησε η «Paysera LT» UAB, πρώην «EVP International» UAB (στο εξής: Paysera), σχετικά με απόφαση του Lietuvos banko Priežiūros tarnyba (εποπτικού συμβουλίου της Τράπεζας της Λιθουανίας) με την οποία της απευθύνθηκε προειδοποίηση λόγω μη ορθής εφαρμογής των μεθόδων υπολογισμού των ιδίων κεφαλαίων σε ορισμένες πράξεις πληρωμών (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).

Το νομικό πλαίσιο

Η οδηγία 2009/110

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 2, 7 έως 9 και 11 της οδηγίας 2009/110 έχουν ως εξής:

«(2) Η Επιτροπή παρουσίασε έκθεση στην οποία τονίζει την ανάγκη αναθεώρησης της οδηγίας 2000/46/ΕΚ [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Σεπτεμβρίου 2000, για την ανάληψη, την άσκηση και την προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος (ΕΕ 2000, L 275, σ. 39)], καθώς ορισμένες από τις διατάξεις της θεωρείται ότι παρεμποδίζουν τη δημιουργία πραγματικής ενιαίας αγοράς υπηρεσιών ηλεκτρονικού χρήματος και την ανάπτυξη φιλικών προς τον χρήστη υπηρεσιών.

[...]

(7) Θα πρέπει να διατυπωθεί σαφής ορισμός του ηλεκτρονικού χρήματος προκειμένου να καταστεί τεχνικώς ουδέτερος. Ο ορισμός θα πρέπει να καλύπτει όλες τις περιπτώσεις στις οποίες ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών εκδίδει προπληρωμένη αποθηκευμένη αξία έναντι χρηματικών ποσών, που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για σκοπούς πληρωμής επειδή είναι αποδεκτή από τρίτους ως πληρωμή.

(8) Ο ορισμός του ηλεκτρονικού χρήματος θα πρέπει να καλύπτει το ηλεκτρονικό χρήμα είτε αυτό περιέχεται σε κάποια συσκευή πληρωμής που ανήκει στον κάτοχο του ηλεκτρονικού χρήματος είτε είναι αποθηκευμένο σε κάποιον απομακρυσμένο διακομιστή και το διαχειρίζεται ο κάτοχος του ηλεκτρονικού χρήματος μέσω ειδικού λογαριασμού για ηλεκτρονικό χρήμα. Ο εν λόγω ορισμός θα πρέπει να είναι επαρκώς ευρύς ώστε να μην παρεμποδίζει την τεχνολογική καινοτομία και να καλύπτει όχι μόνο όλα τα διαθέσιμα επί του παρόντος στην ηλεκτρονική αγορά προϊόντα ηλεκτρονικού χρήματος αλλά και εκείνα τα προϊόντα που ενδέχεται να αναπτυχθούν στο μέλλον.

(9) Το καθεστώς προληπτικής εποπτείας των ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος πρέπει να αναθεωρηθεί και να εναρμονιστεί περισσότερο με τους κινδύνους που κρύβουν τα εν λόγω ιδρύματα. Πρέπει επίσης να ευθυγραμμιστεί με το καθεστώς προληπτικής εποπτείας που ισχύει

για τα ιδρύματα πληρωμών δυνάμει της οδηγίας 2007/64/EK [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2007, για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 97/7/EK, 2002/65/EK, 2005/60/EK και 2006/48/EK, και την κατάργηση της οδηγίας 97/5/EK (ΕΕ 2007, L 319, σ. 1)]. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να εφαρμοστούν, κατ' αναλογία, οι σχετικές διατάξεις της οδηγίας 2007/64/EK στα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος, μη θιγομένων των διατάξεων της παρούσας οδηγίας. [...]

[...]

(11) Πρέπει να προβλέπεται η ύπαρξη αρχικού κεφαλαίου σε συνδυασμό με ίδια κεφάλαια προκειμένου να προστατεύονται επαρκώς οι καταναλωτές και να διασφαλίζεται η υγιής και συνετή λειτουργία των ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος. Δεδομένης της ιδιαιτερότητας του ηλεκτρονικού χρήματος, θα πρέπει να προβλεφθεί επιπλέον μέθοδος υπολογισμού των ιδίων κεφαλαίων. Πρέπει να διατηρηθεί πλήρης διακριτική ευχέρεια των εποπτικών αρχών για να εξασφαλισθεί ότι οι ίδιοι κίνδυνοι αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο για όλους τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών και ότι η μέθοδος υπολογισμού περικλείει την ειδική επιχειρηματική κατάσταση δεδομένου ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος. Επιπλέον, τα κεφάλαια των κατόχων ηλεκτρονικού χρήματος θα πρέπει να διατηρούνται χωριστά από τα κεφάλαια του ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος που προορίζονται για άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες. Τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος θα πρέπει επίσης να υπόκεινται στις δέουσες απαιτήσεις όσον αφορά τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.»

4 Το άρθρο 2 της οδηγίας 2009/110, που φέρει τον τίτλο «Ορισμοί», ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας:

[...]

2) ως “ηλεκτρονικό χρήμα” νοείται οιαδήποτε αποθηκευμένη σε ηλεκτρονικό, μεταξύ άλλων και μαγνητικό υπόθεμα νομισματική αξία αντιπροσωπευόμενη από απαίτηση έναντι του εκδότη ηλεκτρονικού χρήματος, έχει εκδοθεί κατόπιν παραλαβής χρηματικού ποσού για τον σκοπό της πραγματοποίησης πράξεων πληρωμών όπως ορίζονται στο άρθρο 4 σημείο 5) της οδηγίας 2007/64/EK και η οποία γίνεται δεκτή από άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα πέραν του εκδότη·

[...]».

5 Το άρθρο 5 της εν λόγω οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Ίδια κεφάλαια», ορίζει, στις παραγράφους 2 και 3, τα εξής:

«2. Για τις δραστηριότητες που ορίζονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο α), οι οποίες δεν έχουν σχέση με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος, οι απαιτήσεις περί ιδίων κεφαλαίων ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος υπολογίζονται σύμφωνα με μία από τις τρεις μεθόδους (Α, Β ή Γ) που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφοι 1 και 2 της οδηγίας 2007/64/EK. Η επιλογή της προσήκουσας μεθόδου γίνεται από τις αρμόδιες αρχές βάσει της εθνικής νομοθεσίας.

Για τις δραστηριότητες έκδοσης ηλεκτρονικού χρήματος, οι απαιτήσεις περί ιδίων κεφαλαίων ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος υπολογίζονται σύμφωνα με τη μέθοδο Δ που ορίζεται στην παράγραφο 3.

Τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος έχουν ανά πάσα στιγμή κεφάλαια που υπερβαίνουν ή είναι ίσα του ποσού των απαιτήσεων που εμφανίζονται στο πρώτο και δεύτερο εδάφιο.

3. Μέθοδος Δ: Τα ίδια κεφάλαια ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος για τη δραστηριότητα έκδοσης ηλεκτρονικού χρήματος ισούνται τουλάχιστον με το 2 % του μέσου όρου ηλεκτρονικού χρήματος σε κυκλοφορία.»

6 Το άρθρο 6 της ίδιας οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Δραστηριότητες», προβλέπει, στην παράγραφο 1, τα εξής:

«1. Εκτός από την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος, τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος μπορούν να ασκούν κάποια από τις ακόλουθες δραστηριότητες:

α) παροχή των υπηρεσιών πληρωμών που αναφέρονται στο παράρτημα της οδηγίας 2007/64/EK».

7 Το άρθρο 11 της οδηγίας 2009/110, που φέρει τον τίτλο «Έκδοση και εξαργύρωση», ορίζει, στις παραγράφους 1 και 2, τα ακόλουθα:

«1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι εκδότες ηλεκτρονικού χρήματος εκδίδουν ηλεκτρονικό χρήμα ίσης αξίας κατόπιν παραλαβής χρηματικού ποσού.

2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι εκδότες ηλεκτρονικού χρήματος, κατόπιν αιτήσεως του κατόχου ηλεκτρονικού χρήματος, εξαργυρώνουν, ανά πάσα στιγμή και στην ονομαστική αξία, τη νομισματική αξία του ηλεκτρονικού χρήματος.»

Η οδηγία 2007/64/EK

8 Το άρθρο 4 της οδηγίας 2007/64/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2007, για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 97/7/EK, 2002/65/EK, 2005/60/EK και 2006/48/EK, και την κατάργηση της οδηγίας 97/5/EK (ΕΕ 2007, L 319, σ. 1), που φέρει τον τίτλο «Ορισμοί», ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

[...]

3) “υπηρεσίες πληρωμών”: οι επιχειρηματικές δραστηριότητες που αναφέρονται στο παράρτημα:

[...]

5) “πράξη πληρωμής”: η ενέργεια, στην οποία προβαίνει ο πληρωτής ή ο δικαιούχος, και συνίσταται στη διάθεση, μεταβίβαση ή ανάληψη χρηματικών ποσών, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε υποκείμενη υποχρέωση μεταξύ πληρωτή και δικαιούχου.

[...]».

9 Το άρθρο 8 της οδηγίας αυτής, το οποίο φέρει τον τίτλο «Υπολογισμός ιδίων κεφαλαίων», προβλέπει, στις παραγράφους 1 και 2, τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη των αρχικών απαιτήσεων κεφαλαίου του άρθρου 6, τα κράτη μέλη απαιτούν από τα ιδρύματα πληρωμών να έχουν πάντοτε ίδια κεφάλαια που υπολογίζονται σύμφωνα με μια από τις ακόλουθες τρεις μεθόδους, όπως ορίζεται από τις αρμόδιες αρχές σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία:

Μέθοδος Α

Τα ίδια κεφάλαια των ιδρυμάτων πληρωμών ισούνται προς τουλάχιστον το 10 % των παγίων εξόδων τους κατά το προηγούμενο έτος. Οι αρμόδιες αρχές μπορούν να προσαρμόζουν την απαίτηση αυτή σε περίπτωση ουσιαστικής μεταβολής των δραστηριοτήτων του ιδρύματος πληρωμών σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Εάν το ίδρυμα πληρωμής δεν έχει ακόμα ασκήσει τις δραστηριότητές της κατά τη διάρκεια ενός ολόκληρου έτους κατά την ημερομηνία υπολογισμού, η κεφαλαιακή απαίτηση ισοδυναμεί με το 10 % των αντίστοιχων παγίων εξόδων που προβλέπονται στο επιχειρηματικό της σχέδιο, εκτός εάν οι αρμόδιες αρχές ζητήσουν αναπροσαρμογή του σχεδίου αυτού.

Μέθοδος Β

Τα ίδια κεφάλαια του ιδρύματος πληρωμών ισούνται προς τουλάχιστον το άθροισμα των ακόλουθων στοιχείων, πολλαπλασιαζόμενο επί συντελεστή προσαύξησης k , ο οποίος ορίζεται στην παράγραφο 2, όπου ο όγκος πληρωμών (ΟΠ) αντιπροσωπεύει το ένα δωδέκατο του συνολικού ποσού πράξεων πληρωμών που εκτέλεσε το ίδρυμα πληρωμών κατά το προηγούμενο έτος:

- α) 4,0 % του μεριδίου του ΟΠ μέχρι 5 εκατ. ευρώ
συν
- β) 2,5 % του μεριδίου του ΟΠ άνω των 5 εκατ. ευρώ και μέχρι 10 εκατ. ευρώ
συν
- γ) 1 % του μεριδίου του ΟΠ άνω των 10 εκατ. ευρώ και μέχρι 100 εκατ. ευρώ
συν
- δ) 0,5 % του μεριδίου του ΟΠ άνω των 100 εκατ. ευρώ και μέχρι 250 εκατ. ευρώ
συν
- ε) 0,25 % του μεριδίου του ΟΠ άνω των 250 εκατ. ευρώ.

Μέθοδος Γ

Τα ίδια κεφάλαια του ιδρύματος πληρωμών ισούνται προς ποσό τουλάχιστον ίσο προς το σχετικό δείκτη που ορίζεται στο στοιχείο α) πολλαπλασιαζόμενο επί συντελεστή που ορίζεται στο στοιχείο β) και επί τον συντελεστή προσαύξησης k , ο οποίος ορίζεται στην παράγραφο 2:

- α) Ο σχετικός δείκτης είναι το άθροισμα των εξής:
  - εισόδημα από τόκους,
  - πληρωθέντες τόκοι,
  - εισπραχθείσες προμήθειες και τέλη και
  - άλλα έσοδα εκμεταλλεύσεως.

Κάθε στοιχείο περιλαμβάνεται στο άθροισμα με το πρόσημό του, θετικό ή αρνητικό. Έσοδα από εξαιρετικά ή μη τακτικά στοιχεία δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον υπολογισμό του σχετικού δείκτη. Οι δαπάνες για την εξωτερική ανάθεση υπηρεσιών επιτρέπεται να μειώνουν τον κατάλληλο δείκτη, αν καταβάλλονται σε επιχειρήσεις που εποπτεύονται υπό την έννοια της παρούσας οδηγίας. Ο σχετικός δείκτης υπολογίζεται με βάση τις τελευταίες δωδεκάμηνες παρατηρήσεις στο τέλος της

τελευταίας διαχειριστικής χρήσης. Ο σχετικός δείκτης υπολογίζεται βάσει του τελευταίου οικονομικού έτους. Ωστόσο, τα ίδια κεφάλαια που υπολογίζονται με τη μέθοδο Γ δεν κατέρχονται κάτω του 80 % του μέσου όρου των τριών τελευταίων οικονομικών ετών για τον σχετικό δείκτη. Εάν δεν υπάρχουν ελεγμένα στοιχεία, επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται επιχειρηματικές εκτιμήσεις.

β) Ο πολλαπλασιαστικός συντελεστής είναι:

- i) 10 % του μεριδίου του σχετικού δείκτη μέχρι 2,5 εκατ. ευρώ,
- ii) 8 % του μεριδίου του σχετικού δείκτη από 2,5 εκατ. ευρώ μέχρι 5 εκατ. ευρώ·
- iii) 6 % του μεριδίου του σχετικού δείκτη από 5 εκατ. ευρώ μέχρι 25 εκατ. ευρώ·
- iv) 3 % του μεριδίου του σχετικού δείκτη από 25 εκατ. ευρώ μέχρι 50 εκατ. ευρώ,
- v) 1,5 % άνω των 50 εκατ. ευρώ.

2. Ο συντελεστής προσαύξησης [k] που χρησιμοποιείται στις μεθόδους Β και Γ είναι:

- α) 0,5, όταν το ίδρυμα πληρωμών παρέχει μόνον την υπηρεσία πληρωμών του σημείου 6 του παραρτήματος·
- β) 0,8, όταν το ίδρυμα πληρωμών παρέχει την υπηρεσία πληρωμών του σημείου 7 του παραρτήματος·
- γ) 1, όταν το ίδρυμα πληρωμών παρέχει μόνον οποιαδήποτε από τις υπηρεσίες πληρωμών των σημείων 1 έως 5 του παραρτήματος.»

10 Το παράρτημα της οδηγίας 2007/64, το οποίο φέρει τον τίτλο «Υπηρεσίες πληρωμών (άρθρο 4 σημείο 3)», απαριθμεί τις δραστηριότητες οι οποίες χαρακτηρίζονται ως τέτοιες:

- «1. Υπηρεσίες που επιτρέπουν τις καταθέσεις μετρητών σε λογαριασμό πληρωμών, καθώς και όλες οι δραστηριότητες που απαιτούνται για την τήρηση λογαριασμού πληρωμών.
2. Υπηρεσίες που επιτρέπουν τις αναλήψεις μετρητών από λογαριασμό πληρωμών, καθώς και όλες οι δραστηριότητες που απαιτούνται για την τήρηση λογαριασμού πληρωμών.
3. Εκτέλεση πράξεων πληρωμής, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς κεφαλαίων, σε λογαριασμό πληρωμών που έχει ανοίξει ο χρήστης στον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών του ή σε άλλο πάροχο υπηρεσιών πληρωμών:
  - εκτέλεση εντολών άμεσης χρέωσης, συμπεριλαμβανομένης της εφάπαξ άμεσης χρέωσης,
  - εκτέλεση πράξεων πληρωμής με κάρτα πληρωμής ή ανάλογο μέσο,
  - εκτέλεση μεταφορών πίστωσης, συμπεριλαμβανομένων των πάγιων εντολών.
4. Εκτέλεση πράξεων πληρωμής στο πλαίσιο των οποίων τα χρηματικά ποσά καλύπτονται από πιστωτικό άνοιγμα για το χρήστη υπηρεσιών πληρωμών:
  - εκτέλεση εντολών άμεσης χρέωσης, συμπεριλαμβανομένης της εφάπαξ άμεσης χρέωσης,
  - εκτέλεση πράξεων πληρωμής με κάρτα πληρωμής ή ανάλογο μέσο,
  - εκτέλεση μεταφορών πίστωσης, συμπεριλαμβανομένων των πάγιων εντολών.
5. Έκδοση ή/και απόκτηση μέσων πληρωμών.
6. Εμβάσματα.

7. Εκτέλεση πράξεων πληρωμής όπου η συγκατάθεση του πληρωτή για να εκτελεσθεί μια πράξη πληρωμής δίδεται μέσω τηλεπικοινωνιακής, ψηφιακής ή πληροφορικής συσκευής και η πληρωμή γίνεται στον φορ[έα] εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιακού, πληροφορικού συστήματος ή δικτύου, ο οποίος ενεργεί αποκλειστικά ως μεσάζων μεταξύ του χρήστη υπηρεσιών πληρωμών και του προμηθευτή αγαθών και υπηρεσιών.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 11 Η Paysera είναι εταιρία λιθουανικού δικαίου που κατέχει άδειες λειτουργίας ως ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος και ως ίδρυμα πληρωμών οι οποίες χορηγήθηκαν από την Lietuvos bankas (Τράπεζα της Λιθουανίας) και βάσει των οποίων νομιμοποιείται να εκδίδει ηλεκτρονικό χρήμα και να παρέχει υπηρεσίες που έχουν σχέση με την έκδοση τέτοιου χρήματος, καθώς και άλλες υπηρεσίες πληρωμών.
- 12 Μετά από έλεγχο της δραστηριότητας της Paysera τον οποίο διενήργησε το εποπτικό συμβούλιο της Τράπεζας της Λιθουανίας, αυτό απηύθυνε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, προειδοποίηση στην εν λόγω εταιρία ζητώντας της να θέσει τέλος στην παράβαση των κανόνων υπολογισμού των ιδίων κεφαλαίων των ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος.
- 13 Το εποπτικό συμβούλιο της Τράπεζας της Λιθουανίας αρνήθηκε, ιδίως, να αναγνωρίσει ως υπηρεσίες πληρωμών που έχουν σχέση με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος τις ακόλουθες δραστηριότητες της προσφεύγουσας της κύριας δίκης:
  - τις πληρωμές (μεταφορές πίστωσης) τις οποίες πραγματοποιεί κάτοχος ηλεκτρονικού χρήματος από τον λογαριασμό ηλεκτρονικού χρήματος που έχει ανοίξει στο οικείο ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος προς τους λογαριασμούς τρίτων σε πιστωτικά ιδρύματα (στο εξής: υπηρεσία I)· και
  - την είσπραξη πληρωμών για αγαθά και (ή) υπηρεσίες που παραδίδουν ή παρέχουν πελάτες (επιχειρήσεις) ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος που κατέχουν λογαριασμούς ηλεκτρονικού χρήματος, οι οποίες πραγματοποιούνται από τα πρόσωπα που αποκτούν τα εν λόγω αγαθά ή υπηρεσίες, τα οποία δεν συμμετέχουν στο σύστημα ηλεκτρονικού χρήματος (στο εξής: υπηρεσία II).
- 14 Εν συνεχεία, δεδομένου ότι η προσφυγή που ασκήθηκε κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως απορρίφθηκε με απόφαση του Vilniaus apygardos administracinis teismas (περιφερειακού διοικητικού πρωτοδικείου Βίλνιους, Λιθουανία) της 13ης Ιανουαρίου 2016, η προσφεύγουσα της κύριας δίκης άσκησε αναίρεση ενώπιον του Lietuvos vyriausybės administracinis teismas (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου της Λιθουανίας).
- 15 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν οι υπηρεσίες I και II πρέπει να χαρακτηρισθούν «υπηρεσίες πληρωμών που έχουν σχέση με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος».

- 16 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Lietuvos vyriausybės administracinis teismas (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της Λιθουανίας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 5, παράγραφος 2, σε συνδυασμό με το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας [2009/110], την έννοια ότι, υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως, οι ακόλουθες πράξεις θεωρείται ότι συνιστούν υπηρεσίες πληρωμής που έχουν σχέση με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος:

- α) πράξη πληρωμής με την οποία, κατόπιν αιτήσεως (εντολής) του κατόχου ηλεκτρονικού χρήματος προς το ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος (τον εκδότη), το ηλεκτρονικό χρήμα (εξαργυρώσιμο χρηματικό ποσό) εξαργυρώνεται στην ονομαστική του αξία και μεταφέρεται σε τραπεζικό λογαριασμό τρίτου·
- β) πράξη πληρωμής με την οποία, κατόπιν εντολής του πωλητή, ο αγοραστής (πληρωτής) αγαθών και/ή υπηρεσιών πληρώνει για τα αγαθά και/ή τις υπηρεσίες με μεταφορά/πληρωμή χρηματικού ποσού σε ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος (εκδότη ηλεκτρονικού χρήματος) το οποίο, άμα τη παραλαβή του χρηματικού ποσού, εκδίδει ηλεκτρονικό χρήμα ίσης αξίας με το ληφθέν χρηματικό ποσό υπέρ του πωλητή (κατόχου ηλεκτρονικού χρήματος);»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 17 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/110 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι υπηρεσίες που παρέχονται από ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος στο πλαίσιο πράξεων πληρωμών, όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη υπηρεσίες, συνιστούν δραστηριότητες που έχουν σχέση με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος.
- 18 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 5 της εν λόγω οδηγίας, τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος οφείλουν να συμμορφώνονται με ορισμένες απαιτήσεις όσον αφορά τα ίδια κεφάλαια.
- 19 Ειδικότερα, από το άρθρο 5, παράγραφοι 2 και 3, της εν λόγω οδηγίας προκύπτει ότι, όσον αφορά τη δραστηριότητα της εκδόσεως ηλεκτρονικού χρήματος, τα απαιτούμενα ίδια κεφάλαια ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος υπολογίζονται σύμφωνα με τη μέθοδο Δ και πρέπει να ισούνται τουλάχιστον με το 2 % του μέσου όρου ηλεκτρονικού χρήματος σε κυκλοφορία.
- 20 Αντιθέτως, όσον αφορά τις δραστηριότητες οι οποίες δεν έχουν σχέση με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος και οι οποίες, για τον λόγο αυτό, συνιστούν υπηρεσίες πληρωμών κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 3, της οδηγίας 2007/64, τα απαιτούμενα ίδια κεφάλαια ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος υπολογίζονται σύμφωνα με μία από τις τρεις μεθόδους (Α, Β ή Γ) που αναφέρονται στο άρθρο 8, παράγραφοι 1 και 2, της ως άνω οδηγίας.
- 21 Εξ αυτού συνάγεται ότι, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών με καθεμία από τις μεθόδους αυτές ποσών των ιδίων κεφαλαίων, ένα ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος υποχρεούται να διαθέτει περισσότερα ίδια κεφάλαια σε περίπτωση που αυτά υπολογίζονται βάσει των μεθόδων Α, Β ή Γ απ' ό,τι όταν αυτά υπολογίζονται σύμφωνα με τη μέθοδο Δ.
- 22 Επομένως, διαπιστώνεται ότι το άρθρο 5, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας 2009/110 εισάγει, όσον αφορά τις υπηρεσίες πληρωμών που έχουν σχέση με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος, εξαίρεση από τους κανόνες περί ιδίων κεφαλαίων που προβλέπονται στην οδηγία 2007/64, στο μέτρο που οι υπηρεσίες αυτές συνδέονται με τη δραστηριότητα της έκδοσης ηλεκτρονικού χρήματος.

- 23 Συνεπώς, προκειμένου να διαπιστωθεί αν οι επίμαχες στην κύρια δίκη υπηρεσίες συνιστούν δραστηριότητες που έχουν σχέση με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος, πρέπει να καθοριστεί εάν οι εν λόγω υπηρεσίες συνδέονται εγγενώς με την έκδοση ή την εξαργύρωση ηλεκτρονικού χρήματος.
- 24 Η έννοια της «έκδοσης ηλεκτρονικού χρήματος» δεν ορίζεται στην οδηγία 2009/110, η οποία περιορίζεται στο να διευκρινίσει, στο άρθρο της 2, παράγραφος 2, ότι ως «ηλεκτρονικό χρήμα» νοείται οιαδήποτε αποθηκευμένη σε ηλεκτρονικό, μεταξύ άλλων και μαγνητικό, υπόθεμα νομισματική αξία αντιπροσωπευόμενη από απαίτηση έναντι του εκδότη ηλεκτρονικού χρήματος, η οποία έχει εκδοθεί κατόπιν παραλαβής χρηματικού ποσού για τον σκοπό της πραγματοποίησης πράξεων πληρωμών όπως ορίζονται στο άρθρο 4, σημείο 5, της οδηγίας 2007/64 και η οποία γίνεται δεκτή από άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα πέραν του εκδότη ηλεκτρονικού χρήματος.
- 25 Όσον αφορά το άρθρο 4, σημείο 5, της οδηγίας 2007/64, αυτό ορίζει ότι ως πράξη πληρωμής νοείται η ενέργεια στην οποία προβαίνει ο πληρωτής ή ο δικαιούχος και συνίσταται στη διάθεση, μεταβίβαση ή ανάληψη χρηματικών ποσών, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε υποκείμενη υποχρέωση μεταξύ πληρωτή και δικαιούχου. Επιπλέον, όπως προκύπτει από το άρθρο 4, σημείο 3, της οδηγίας αυτής, σε συνδυασμό με το παράρτημα της εν λόγω οδηγίας, η εκτέλεση μιας πράξης πληρωμής, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς κεφαλαίων σε λογαριασμό πληρωμών, νοείται ως υπηρεσία πληρωμών.
- 26 Εξάλλου, επισημαίνεται ότι το άρθρο 11, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/110 επιβάλλει στους εκδότες ηλεκτρονικού χρήματος, κατόπιν αιτήσεως του κατόχου ηλεκτρονικού χρήματος, να εξαργυρώνουν, ανά πάσα στιγμή και στην ονομαστική αξία, τη νομισματική αξία του ηλεκτρονικού χρήματος.
- 27 Όσον αφορά την έννοια της «εξαργύρωσης», η οποία δεν ορίζεται στις οδηγίες 2007/64 και 2009/110, αυτή συνίσταται στη μετατροπή του ηλεκτρονικού χρήματος στην ονομαστική του αξία και στη συνακόλουθη καταβολή του χρηματικού ποσού κατόπιν εντολής του κατόχου ηλεκτρονικού χρήματος. Συναφώς, οι ως άνω οδηγίες δεν απαιτούν τα εν λόγω κεφάλαια να καταβάλλονται στον λογαριασμό του κατόχου ηλεκτρονικού χρήματος ή στον λογαριασμό τρίτου.
- 28 Δεδομένου ότι η έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος συνεπάγεται άνευ όρων και αυτομάτως δικαίωμα εξαργύρωσης, η έννοια της «υπηρεσίας πληρωμής που έχει σχέση με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος» περιλαμβάνει επίσης την εξαργύρωση του ηλεκτρονικού χρήματος, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/110.
- 29 Επομένως, υπηρεσία πληρωμών παρεχόμενη με σκοπό να καταστήσει δυνατή την εξαργύρωση της ονομαστικής αξίας του ηλεκτρονικού χρήματος συνιστά δραστηριότητα που έχει σχέση με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος.
- 30 Προκειμένου να καθοριστεί αν οι επίμαχες στην κύρια δίκη υπηρεσίες συνιστούν υπηρεσίες πληρωμών που έχουν σχέση με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος πρέπει, συνεπώς, να καθοριστεί αν η παροχή των υπηρεσιών αυτών συνεπάγεται την έκδοση ή την εξαργύρωση ηλεκτρονικού χρήματος στο πλαίσιο μίας και μόνης πράξης πληρωμής.
- 31 Συναφώς, η υπηρεσία I αφορά πράξη πληρωμής με την οποία, κατόπιν εντολής του κατόχου ηλεκτρονικού χρήματος, το ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος εξαργυρώνει το χρηματικό ποσό στην ονομαστική του αξία και το μεταφέρει, στην αξία αυτή, στον τραπεζικό λογαριασμό τρίτου.
- 32 Στο μέτρο που το χρηματικό ποσό εξαργυρώνεται με σκοπό αποκλειστικά τη μεταφορά του και στο πλαίσιο μίας και μόνης πράξης πληρωμής, πράγμα που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, μια υπηρεσία όπως η υπηρεσία I μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει σχέση με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/110.

- 33 Όσον αφορά την υπηρεσία II, αυτή συνίσταται σε μια πράξη με την οποία, κατόπιν εντολής του πωλητή, ο αγοραστής των αγαθών ή των υπηρεσιών μεταφέρει χρηματικό ποσό σε ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος το οποίο, άμα τη παραλαβή του χρηματικού ποσού, εκδίδει ηλεκτρονικό χρήμα ίσης αξίας με το ληφθέν χρηματικό ποσό υπέρ του πωλητή (κατόχου ηλεκτρονικού χρήματος).
- 34 Υπό την επιφύλαξη των εξακριβώσεων στις οποίες οφείλει να προβεί το αιτούν δικαστήριο, μια υπηρεσία όπως η υπηρεσία II έχει επίσης άμεση σχέση με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος, δεδομένου ότι η μεταφορά του χρηματικού ποσού ενεργοποιεί αυτόματα, στο πλαίσιο μίας και μόνης πράξης πληρωμής, την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος. Επομένως, η μεταφορά συνδέεται με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος.
- 35 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/110 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι υπηρεσίες που παρέχονται από ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος στο πλαίσιο πράξεων πληρωμών, όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη, συνιστούν δραστηριότητες που έχουν σχέση με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, εάν οι υπηρεσίες αυτές συνεπάγονται την έκδοση ή την εξαργύρωση ηλεκτρονικού χρήματος στο πλαίσιο μίας και μόνης πράξης πληρωμής.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 36 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπύπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/110/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για την ανάληψη, άσκηση και προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος, την τροποποίηση των οδηγιών 2005/60/ΕΚ και 2006/48/ΕΚ και την κατάργηση της οδηγίας 2000/46/ΕΚ, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι υπηρεσίες που παρέχονται από ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος στο πλαίσιο πράξεων πληρωμών, όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη υπηρεσίες, συνιστούν δραστηριότητες που έχουν σχέση με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, εάν οι υπηρεσίες αυτές συνεπάγονται την έκδοση ή την εξαργύρωση ηλεκτρονικού χρήματος στο πλαίσιο μίας και μόνης πράξης πληρωμής.

(υπογραφές)